

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 1.

Fylke: Vest Agder

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Randesund

Emne: Jord og plog.

Bygdelag: Eftersag

Oppskr. av: Tønnes Emil Johansen

Gard: Eftersag

(adresse): Eftersag Randesund.

G.nr. 74. Br.nr. 3.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Alderen til Tønnes er henved 76 år. Etta frå Eftersag solangt søga vilt, ca. 1520.

SVAR

13)

Nå bruktes det bare fabrikkemidde ploger. De første fabrikkploger kom i bruk her i hundreårskiftet 1900. De eldre ploger blev laget av smeder i bygda.

14) Den elste plogen vi har ligner mye på fig. 8, men den hadde ikke grind, men ett styre, alt er av tre unntagen ristelen og plogjernet, som er satt fast som på fig. 8. Veltjåla er svakt vridd, nesten rett.

15) Det fulgte med en spade til at skrape veltjåla med, den var satt fast på plogåsen. Spaden var av tre, med litt jern i nederkant.

16) Plogen blev tomkjørt på høire side, altså på veltjåla.

17) Det var ingen baloss eller steo til at tomkjøre plogen på

18) Her på gårdene var bare høire = ploger.

Bonde.
Gårds.
Fossum.

2)
19 Plogfjeren var vel ca 4 a 5"
dyp. Det var ingen stilbar
inretning for dybden, den blev
bare regulert med styret.

20 Det er ristel på de gamle
plogene vi har her på gården

21 Bare en ristel til at skjære
plog bredden tror jeg ikke
er brukt her. Det var jo
de samme årene som var
oppe år efter år. Skulde de
ha opp nytt, var det vel
spaden som blev brukt og
grevet.

22 Det var bare en almindelig
slæde "brestkonning" de kalte,
som blev brukt.

23 Falkenstimplogen er ikke brukt
her, ikke på dette bruket
i hvertfall.

1510

3)

Plogen blev uttalt for
"pplanten" her.

Aasen kaldes pslauåsen, som
nu. Så var det styret.

Både åsen og styret var av
sjølgrodd eik, meget solid.

Men støttingen til veltjøla
som lignet en boile, var
tildels av emer tre, som holdes
for at være det sterkeste tre
og et tre som nesten ikke
kan råtne.

I gamle skifrebrev etc. blev
en plog benevnt "plogjern".
Det var jernet som hadde verdi.
Plogjernet og ristelen.

Draget til plogen blev kalt
"skoggelen". Det samme blev
også kalt draget til de gamle
dragharvene med tretinns, på
disse var en tulerok til at
hukke i harva. Harva blev ikke
vendt på återen, men skoggelen
blev skiftet fra den ene ende
av harva til den andre, eftersom
en harvet fram og tilbake.

De elste treplogene her er vel
fra midten av 16⁰⁰ 17⁰⁰ årene.

1510